

Fagskolen Rogaland

Positiv atferdsstøtte (PAS)

Studieplan

30 studiepoeng nivå NKR 5.1,
nettbasert med samlinger

<i>Godkjent av:</i>	Fagskolestyret
<i>Godkjent dato:</i>	2023-02-09
<i>Revidert</i>	2026-01-22

Innholdsfortegnelse

UTDANNINGENS NAVN	2
FORMÅL MED UTDANNINGEN	2
NÆRMERE OM BAKGRUNNEN FOR UTDANNINGEN	2
AKRONYMER	2
OPPTAKSKRAV	2
OMFANG OG ARBEIDSMENGDE	3
ORGANISERING AV UTDANNINGEN	3
LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER	4
LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN SOM HELHET	4
LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER OG FAGLIG INNHOLD	5
<i>Emne 1: Verdigrunnlag</i>	<i>5</i>
<i>Emne 2: Teori og kunnskapsgrunnlag</i>	<i>7</i>
<i>Emne 3: Prosess og strategi</i>	<i>8</i>
INDRE SAMMENHENG I UTDANNINGEN	10
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	10
ARBEIDSKRAV OG VURDERINGSORDNINGER	11
VURDERINGSUTTRYKK	12

Utdanningens navn

Utdanningens navn er Positiv atferdsstøtte (PAS)

Formål med utdanningen

Gjennom denne utdanning ønsker Fagskolen Rogaland å utforme og implementere kunnskap, ulike metoder, strategier og tiltak som mål om å øke studentens evne til å oppnå og kunne gi/utvikle positive, tilpassede ferdigheter og tilgang på positive muligheter og positiv atferdsstøtte. Der også fokuset ikke bare skal være for personer med psykisk utviklingshemming, men også forståelse av atferd som utfordrer blant barn og ungdom generelt i samfunnet, skole og barnehage, institusjoner og boliger.

Utdanning tar også sikte på å gi studentene kunnskap og en forståelse for at arbeidet med å forebygge utfordrende atferd må være et tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten i kommunen og habiliteringstjenesten i spesialisthelsetjenesten, barnehage, skole, fastlege, arbeidsplass, institusjoner, dagaktivitetstilbud, boliger og andre aktører.

Nærmere om bakgrunnen for utdanningen

Brukerperspektivet og tjenestemottakerens aktive deltakelse i egen mestring, livssituasjon og livskvalitet er grunnleggende premisser for gode helse og omsorgstjenester. I møte med brukere og tjenestemottakere kan tjenesteutøver møte atferd som utfordrer faglige og personlige grenser.

Vi ønsker å se på hvordan studentens autoritet kan bli utfordret og hva som skjer med studentens makt og rolle i ulike situasjoner der autoriteten utfordres på ulike måter. Vi ønsker gjennom en slik utdanning å lage rom hvor barn og unge (voksne) blir sett og hørt som autonome mennesker og på denne måten sikre at man unngår inngripende restriktive tiltak.

Akronymer

CRPD: FN-konvensjonen om rett til menneske med nedsett funksjonsevne

PAS: Positiv atferdsstøtte

SPELL: Struktur, positiv tilnærming, empati, lavaffektiv tilnærming og lenker

TBF: Traumebevisst forståelse

Opptakskrav

Opptakskrav er bestått videregående opplæring fra helse- og oppvekstutdanninger.

Opptak basert på realkompetansevurdering er også mulig. Realkompetanse er all kompetanse en person har tilegna seg gjennom formell, ikke-formell og uformell læring. Dette kan være kunnskaper og ferdigheter tilegna gjennom utdanning, lønn eller ulønna arbeid, organisasjonserfaring, fritidsaktiviteter, eller på annen måte (jf. § 1-4 i opptaksforskrift for Fagskolen Rogaland). Ordningen er nærmere beskrevet i opptaksforskriften kapittel 2.

Omfang og arbeidsmengde

(1) Ett studiepoeng tilsvarer 25 t. studiebelastning

Emne	Navn	Studiepoeng (3)	Studieinnsats (timer)	Herav: underv & veil (t)	Selvstudie/litteratur/gruppe (t)
Emne 1	Verdigrunnlag	12	300	153	147
Emne 2	Teori og kunnskapsgrunnlag	10	250	128	122
Emne 3	Prosess og strategi	8	200	102	98
	<i>Totalt:</i>	<i>30</i>	<i>750</i>	<i>383</i>	<i>367</i>

Organisering av utdanningen

Positiv atferdsstøtte og utfordrende atferd er et 1-årig utdanningstilbud på heltid som tas over ett år (30 Studiepoeng) Utdanningen er nettbasert med samlinger som kan følges over nettet (videooverføring eller som opptak) via vår læringsplattform.

Opplæringen består av tre emner med fast progresjon mellom dem. Det er likevel slik at emne 1 kan tas parallelt med andre emner.

Læringsutbyttebeskrivelser

Læringsutbytte for utdanningen som helhet

Etter fullført og bestått utdanning har kandidaten følgende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse

Kunnskap
<ul style="list-style-type: none">• Har kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper, dilemma og problemstillinger.• har kunnskap om sentrale lover, forskrifter, retningslinjer og etikk som regulerer tjenestemottakerens, pårørendes rettigheter og yrkesutøveres plikter• Har kunnskap om grunnlagsforståelser innen helse og oppvekstsektoren• Har kunnskap om egen yrkesutøvelse innen helse- og oppvekstsektoren og hvordan denne bør være basert på forskning, brukerperspektiv og erfaringer• Forstår egen yrkesrolle i samhandling med tjenestemottakere og andre fagpersoner i helse- og oppvekstsektoren
Ferdigheter
<ul style="list-style-type: none">• Kan anvende kunnskap om, kommunikasjon, samt fremme brukerperspektivet• Kan anvende relevante verktøy knyttet til planlegging og gjennomføring av tiltak• Kan finne fagkunnskap som er relevant for aktuelle problemstillinger og anvende denne i møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere• Kan bidra til å kartlegge, iverksette og evaluere kunnskapsbaserte tiltak i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere
Generell kompetanse
<ul style="list-style-type: none">• Har forståelse for yrkesetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen• har videreutviklet sin etiske grunnholdning basert på verdiene respekt, likeverd og forutsigbarhet• Kan arbeide for å ivareta tjenestemottakerens sammensatte behov• Kan bygge relasjoner med relevante samarbeidspartnere og bidra tverrfaglig i et helhetlig tjenestetilbud• Kan bidra til utvikling av arbeidsmetoder, og tjenester gjennom systematisk erfaringsutveksling, kunnskapsdeling, veiledning og refleksjon over egen yrkesutøvelse

Læringsutbyttebeskrivelser og faglig innhold

Emne 1: Verdigrunnlag

Tema: Etikk, menneskesyn, rettigheter og forståelsesmodeller

Etter fullført og bestått emne har studenten følgende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap
<ul style="list-style-type: none">• Har kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske problemstillinger knyttet opp rundt likeverd og respekt• Har kunnskap om relevant lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet herunder Universell utforming og CRPD• Har kunnskap om egen rolle som fagperson, selvagens, kommunikasjonsferdigheter, profesjonell samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Har kunnskap om mangfold, inkludering og universell utforming på individ- og gruppenivå• Har kunnskap om helse-, omsorgs- og oppveksttjenestene i samfunnet og deres organisering og kulturforståelse, og ser dette i sammenheng med egen yrkesutøvelse, aktuelle brukere og samarbeidspartnere
Ferdigheter
<ul style="list-style-type: none">• Kan anvende kunnskap om etiske og yrkesetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske problemstillinger• Kan anvende kunnskap om kommunikasjonsferdigheter til profesjonell samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Kan finne og anvende kunnskap om organiseringen av helse-, omsorgs- og oppveksttjenestene i samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere, samt lovverk knyttet til dette• Kan identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak
Generell kompetanse
<ul style="list-style-type: none">• Har utviklet en etisk forståelse som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med tjenestemottakere og samarbeidspartnere• Kan utøve yrket sitt faglig forsvarlig med etisk bevissthet og har forståelse for sine personlige erfaringer og profesjonelle rolle i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere• er bevisst på bruk av språk, ord og begreper i kommunikasjon med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Kan bygge relasjoner basert på holdninger og verdier knyttet til helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt, slik at tjenestemottakere og samarbeidspartnere opplever trygghet og har tillit til de ulike tjenestene• Kan samhandle med relevante tjenester innenfor helse-, omsorgs- og oppvekstsektoren.

Vurdering og arbeidskrav

Arbeidskrav defineres av faglærer i starten av utdanningen. Vurdering er bestått/ikke bestått. Arbeidskrav må være bestått for å avlegge eksamen. Det vil være 3 arbeidskrav i emnet.

Eksamen gjennomføres som muntlig eksamen der studentene blir eksaminert av to sensorer. Eksamen kan bli gitt individuelt eller i gruppe. Det gis gradert karakter A-F der A er best, og F er ikke bestått.

Emne 2: Teori og kunnskapsgrunnlag

Tema: Makt og avmakt, konflikthåndtering og lovverk knyttet til PAS, SPELL, TBF og aktiv støtte

Etter fullført og bestått emne har studenten følgende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap
<ul style="list-style-type: none">• Har kunnskap om Makt og avmakt, konflikthåndtering med spesielt fokus på lavaffektiv tilnærming, dette spesielt knyttet opp mot tjenestemottakers livssituasjon og mulighet for deltakelse, samt triggere hos personal• Har innsikt i relevante lover, forskrifter, og nasjonale veiledere som regulerer rettigheter, universell utforming, ansvar og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå• Forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid på tvers av ulike nivåer og deres kompetanseområde, samt kunnskap om atferd og atferd som utfordrer• Har kunnskap om PAS, S.P.E.L.L, TBF, som verktøy og rammeverk for å sikre deltakelse og involvering av tjenestemottaker i egen livssituasjon og livsløpsperspektiv• Har forståelse for pårørendesamarbeid i et helhetlig miljøarbeid
Ferdigheter
<ul style="list-style-type: none">• Kan anvende verktøy og metoder som fremmer brukermedvirkning, helsefremmende og forebyggende arbeid• Kan anvende kunnskap om makt- og avmakt, konflikt, triggere hos personal og kan bidra i håndtering av konflikter og sikre tjenestemottakers mulighet for deltakelse og innflytelse på egen livssituasjon.• Kan finne relevant fagkunnskap rettet mot aktuelle problemstillinger og anvende denne i møte med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Kan gjenkjenne aktuelle problemstillinger og iverksette relevante tiltak i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere
Generell kompetanse
<ul style="list-style-type: none">• Har utviklet en yrkesetisk forståelse som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen- og tjenestemottakers atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med tjenestemottaker og samarbeidspartnere• Har bevissthet om balansen mellom makt og avmakt i møte med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere• Kan ivareta tjenestemottakerens individuelle behov og ferdigheter• Kan bygge relasjoner og samarbeide med tjenestemottakere, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere• Har kunnskap og oversikt over andre tjenestetilbud og tjenesteytere som det kan være relevant å samarbeide med

Vurdering og arbeidskrav

Arbeidskrav defineres av faglærer i starten av utdanningen. Vurdering er bestått/ikke bestått. Arbeidskrav må være bestått for å avlegge eksamen. Det vil være 2 arbeidskrav i emnet.

Eksamen gjennomføres som muntlig eksamen der studentene blir eksaminert av to sensorer. Eksamen kan bli gitt individuelt eller i gruppe. Det gis gradert karakter A-F der A er best, og F er ikke bestått.

Emne 3: Prosess og strategi

Tema: Pas i praksis: PAS, SPELL, TBF, Aktiv støtte og praksisledelse

Etter fullført og bestått emne har studenten følgende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap
<ul style="list-style-type: none">• Har kunnskap om struktur, prinsipper fra anvendt atferdsanalyse, funksjonelle analyser, tiltak, pas-planer, vurdering og evalueringsprosesser knyttet til PAS som rammeverk.• Har kunnskap om forholdet mellom lover, forskrifter og veiledere regulerer tiltak, prosesser og PAS-planer i det daglige arbeidet.• Har forståelse for at tjenestemottakerens miljø, bakgrunn og erfaringer danner grunnlaget for relevante miljøtiltak, arbeidsmetoder i møte med ulike tjenestemottakere• Har kunnskap om sin yrkesfaglige kompetanse knyttet til behov hos tjenestemottakeren• Har forståelse for mangfold og funksjonsvariasjoner i møte med tjenestemottakeren
Ferdigheter
<ul style="list-style-type: none">• Kan anvende verktøy og arbeidsmetoder i møte med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere• Kan anvende kunnskap om PAS, S.P.E.L.L, TBF, som rammeverk for å sikre deltakelse og involvering av tjenestemottaker i egen livssituasjon i et livsløpsperspektiv• Kan finne og oppdatere seg på relevant fagkunnskap for aktuelle problemstillinger og anvende denne i møte med tjenestemottaker, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere• Kan bidra til å kartlegge, gjennomføre og evaluere kunnskapsbaserte tiltak i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere samt vurdere videre arbeid
Generell kompetanse

- Har et helhetlig menneskesyn som kommer til uttrykk i utøvelsen av yrket og har forståelse for etiske prinsipper i utøvelsen av yrkesrollen
- Forstår betydningen av tjenestemottakers deltakelse og viktigheten av relasjonsarbeid
- Er bevist på individuell, tilpasset kommunikasjon, samhandling og tiltak basert på forskning, egne refleksjoner og tjenestemottakerens behov.
- Kan identifisere behov og utvikle miljøtiltak etter ulike tjenestemottakeres behov i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og aktuelle samarbeidspartnere
- Har forståelse for PAS, S.P.E.L.L, TBF, som rammeverk for å sikre deltakelse og involvering av tjenestemottaker i egen livssituasjon i et livsløpsperspektiv

Vurdering og arbeidskrav

Arbeidskrav defineres av faglærer i starten av utdanningen. Vurdering er bestått/ikke bestått. Arbeidskrav må være bestått for å avlegge eksamen. Det vil være 1 arbeidskrav i emnet.

Eksamen gjennomføres som langsvareksamen (hjemmeeksamen) som er en skriftlig eksamen med fastsatt tid for utlevering og innlevering. Problemstilling og tema er gitt av Fagskolen. Eksamen kan bli gitt individuelt eller i gruppe. Det gis gradert karakter A-F der A er best, og F er ikke bestått.

Indre sammenheng i utdanningen

Emnene tas fortrinnsvis i kronologisk rekkefølge jf. Forskrift om utdanning ved Fagskolen Rogaland § 2-2 *Krav til studieprogresjon*.

Utdanningen er fullført når alle emner er bestått lagt til og avsluttet med et hovedprosjekt.»

Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Innledning

Studentene har i stor grad ansvar for egen læring. Utdanningen legger vekt på arbeidsformer som fordrer at studentene er aktive og har stor egenaktivitet. Det krever stor bevissthet rundt egne læringsprosesser og egen innsats. Skolens rolle er å tilrettelegge for læring, motivere, støtte og veilede studentene og sørge for at de får utnyttet sitt læringspotensial.

Arbeids- og studieformene vil ta utgangspunkt i prinsippet om å aktivisere studentenes tanker, kunnskap og erfaringer knyttet til utdanningen. Det legges derfor opp til ulike arbeids- og studieformer:

E-læring

Skolen legger opp til elektronisk læring. Studentene vil motta oppgaver og forelesninger, kunne diskutere og arbeide med disse og levere via læringsplattformen. Studentene vil få veiledning og oppfølging via læringsplattformen, både individuelt og i grupper.

Forelesninger

Forelesningene vil være organisert og bli gjennomført etter fastsatt arbeidsplan. Det vil være mulig å følge forelesningene både i undervisningslokalet og via videooverføring. Opptak av forelesningene blir lagt ut i etterkant for repetisjon til selvstudium, for eksempel før eksamen, samt for dem som ikke har mulighet til å følge undervisningen i sanntid.

Selvstudium

I arbeid på egenhånd inngår lesing av fagbøker, vitenskapelige artikler og nettbasert fagstoff. Det forventes at studentene forbereder seg til undervisning og veiledning samt at de har satt seg inn i stoff som skal gjennomgås.

Veiledning

Det vil bli satt av tidspunkt for veiledning som ledd i undervisningen. Det blir gitt tilbud om individuell veiledning på arbeidskrav. Det skal avtales veiledning individuelt eller i gruppe tilsvarende 20 minutter per student per emne. Dersom tre eller flere studenter samarbeider og mottar veiledning samlet gis gruppen inntil 40 min. Ved eksamen gis tilbud om veiledning 2x15 minutter.

Problembasert læring

I problembasert læring blir studentene presentert for ulike caser og problemstillinger for å belyse utfordringer de vil møte i arbeidslivet. På denne måten vil studentene kunne integrere

kunnskap, ferdigheter og holdninger. Problembasert læring kan foregå individuelt eller i grupper.

Muntlige presentasjoner

Studentene skal gjennomføre muntlige presentasjoner i løpet av studiet. I emne3 vil det bli muntlig høring basert på innlevert mappeoppgave.

Arbeidskrav og vurderingsordninger

Vurderingsbestemmelsene er utarbeidet i henhold til forskrift om utdanning ved Fagskolen Rogaland, *Kapittel 3, Vurdering og eksamen*.

Vurderingen består av underveisvurdering og sluttvurdering.

Underveisvurdering (formativ vurdering)

Arbeidskrav

Studentene skal levere inn flere arbeider (læringsoppdrag) i hvert emne. Oppgavene vil variere i form og omfang. Studentene får veiledning og tilbakemelding på arbeidene. Innleveringer og tilbakemelding skal skje via læringsplattformen til fastsatt frist.

Det er krav om 100 % innlevering av arbeidskravene for å kunne avlegge eksamen for hvert emne, jf. Forskrift om utdanning ved Fagskolen Rogaland § 3-1. *Vurdering og arbeidskrav*.

Underveisvurderingen bygger på fire elementer:

- Studentene skal vite hva de skal lære
- Studentene skal foreta egenvurdering - refleksjon
- Studentene skal få tilbakemelding - veiledning
- Studentene skal få framovermelding - veiledning

Sluttvurdering (summativ vurdering)

Avsluttende vurdering består av

1. obligatoriske arbeidskrav i hvert emne
2. eksamen i hvert emne.

Obligatoriske arbeidskrav vurderes til godkjent eller ikke godkjent før fremstilling til emneeksamen. Godkjenning innebærer at arbeidet er innlevert, godkjent og veiledning er mottatt.

Eksamensoppgavene bygger på studieplanens læringsutbyttebeskrivelser for emnene. Disse vektlegger studentenes evne til refleksjon, analyse, vurdering og anvendelse av kunnskap i arbeidet.

Det avlegges eksamen med karakterer for hvert emne med karakterskalaen A til F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.

Vurderingsuttrykk

Karakterskala er A–F iht. § 3-2. *Karakterskala og vurderingsuttrykk* i forskrift om utdanning ved Fagskolen Rogaland.

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Studenten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.
<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier</i>
Bestått	Bestått	Prestasjon som tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både tilfredsstillende vurderingsevne og selvstendighet.
Ikke bestått	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Det utstedes vitnemål når eksamen i alle emnene er bestått.